

Titel: Bemærkninger til Hjeltslevs Indlæg om morfologi og syntaks, [Bemærkning] 023-0010

Citation: "Bemærkninger til Hjeltslevs Indlæg om morfologi og syntaks, [Bemærkning] 023-0010", i *Louis Hjeltslev og hans kreds*, s. 3. Onlineudgave fra Louis Hjeltslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_023-shoot-wNKS-2757_0000_023_Bemaerkning_0010_p3_bP2_TB00004/facsimile.pdf (tilgået 28. maj 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjeltslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

ad HJ.p.4, B Opp.1-3; Det er et Spørgsmaal om den Tankeform, der ligger til Grund for den tred. Analyse ikke ~~ansætt~~ overvejende er en "syntetisk" (i HJ.s Forstand); de enkelte Ordindividuer identificeres og klassificeres dernæst efter Designation eller Bøjning (til syvende og sidst er det dog vel de fælles Bøjningsegenskaber der ligger til Grund, og ikke designata); dernæst studeres de Grupper Ordene indgaaer i, deres Syntaxis eller constructio. Man sætter netop ikke ind ved Sætninger men ved Ord.

Op.2: Det bringes i Erindring, at Ordets Accidantia ikke blot omfatter Bøjning, men ogsaa Afledning og Sæmsætning; hvis Fremstillingen skal være i Overensstemmelse med de grammatikhistoriske Data, maa altsaa Op. omfatte denne grovere Abstraktionsanalyse og Op.5x være en Inddeling af de i Op. 2 opstillede Accidantia, en Inddeling, som det egentlig aldrig er lykkedes den traditionelle Teori at motivere paa afgørende Vis.

Op.6: Denne Explicitering kan neppe kaldes "nansen". Det er nok rigtigt, at den ældre Syntaks studerer de enkelte Ordklassers og Bøjningskategoriers Relationer i Teksten; men Tendensen kan neppe kaldes "klassificerende" i samme Forstand som ved Ordklasselæren. Det forekommer mig, at Traditionen mere og mere har nærmet sig en klar Adskillelse af to modsatte Synsmåder, som Glossematikken efter min Mening med Urette søger at slaa sammen til een: p.d.c.S. en sk identificerende abstraherende, klassificerende, om man vil; paradigmatiske; p.d.a.S. en aktualiserende, typologiserende (helst adækvate Betydelser fattes), om man vil; syntagmatiske. Det er denne Adskillelse, som jeg i Tilslutning til Ries og Brøndal ønsker at fastholde, om end i en anden Form end hos disse Forgængere. I den af HJ. skitserede System synes der ikke at være Plads for de Fænomener, jeg særlig har studeret i mine syntaktiske Arbejder; den her anvendte Forskningspraxis dækkes ikke af nogen af de ~~af~~ opstillede Deff.